

Faksimil

Donald Broady, "Skolning i jazz",
Mimer, sept. 2014, pp. 1–2.

Anmälan av Erik Nylander, *Skolning i jazz. Värde, selektion och studiekarriär vid folkhögskolornas musiklinjer*, Ak. avh., Institutionen för beteendevetenskap och lärande, Linköpings universitet, 2014.

Ur Mimers brunn

■ **HÄRINVID KAN DU LÄSA** Donald Broadys anmälan av Erik Nylanders doktorsavhandling *Skolning i jazz*. Avhandlingen, som Broady beskriver som ett bidrag till förståelsen både av folkhögskolornas jazzutbildningar och av hur kulturella fält i allmänhet fungerar, är en stor händelse för Mimer. Erik Nylander är den fjärde i raden av Mimerdoktorander att gå i mål sedan Mimer startade. Den femte innehavaren av doktorandtjänsten, Sofia Österborg Wiklund, befinner sig i början av sitt avhandlingsarbete om folkhögskolornas transnationella kurser.

Mimer inrättades 1990 till följd av ett riksdagsbeslut som innebar att Linköpings universitet fick till uppdrag att ansvara för stöd och utveckling av folkbildningsforskningen nationellt. Det är också ett uppdrag som regeringen skriver om i den folkbildningsproposition som kom i våras. I propositionen, som uppmärksammas i detta Mimerblad, ägnas även ett betydande utrymme åt aktuell folkbildningsforskning.

Att forskning upplevs som relevant, inte bara av andra forskare i vetenskapssamhället utan också av praktiskt verksamma och av policyutformare, är ett värde som lätt glöms bort i tider då vetenskaplig kvalitet ofta reduceras till citeringsanalyser. Detta värde tycks dock känneteckna svensk folkbildningsforskning. En aktör som bidragit till att skapa relationer mellan folkbildningsforskning och samhälle är Föreningen för folkbildningsforskning vars *Årsbok om folkbildning* du kan läsa om i detta nummer.

Att skapa relationer, inte bara mellan forskare utan också mellan forskare och praktiker, är även ett av syftena bakom Mimers årliga konferens som i år går av stapeln i kulturhuvudstaden Umeå. Forskarkonferensen genomförs 4-5 november i samarbete med Intuitionen för kultur- och medievetskap vid Umeå universitet. Inbjudan hittar du i detta blad. Välkommen!

HENRIK NORDVALL

Skolning i jazz

Erik Nylander doktorsavhandling *Skolning i jazz* är ett vägande bidrag till förståelsen av folkhögskolornas jazzutbildning. Och inte bara det. Den kastar nytt ljus över hur kulturella fält i allmänhet och musikfältet i synnerhet fungerar, och alldeles särskilt elitutbildningarnas roll.

Att Erik Nylander lyckats med detta beror främst på den "trattmodell" han så framgångsrikt tillämpar. Han startar brett, med en kartläggning av hela spektrumet av musikutbildningar vid svenska folkhögskolor. Därefter snävar han in perspektivet till jazzutbildningarna. Han visar att dessa besitter en alldeles särskild karaktär. Medan folkhögskolornas övriga musikutbildningar som regel har en betydligt lägre social rekrytering och fungerar som en brygga mellan gymnasium och högskola – en genomgångsstation för dem som senare hamnar på någon musikhögskola eller i musikalärutbildningen, exempelvis – har folkhögskolornas mest ansedda jazzlinjer makten att upphöja sina elever till framskjutna positioner i musiklivet.

ERIK NYLANDER VISAR hur denna så kallade konsekrationmakt framför allt är koncentrerad vid de två folkhögskolorna Skurup och Fridhem. Han myntar ett särskilt uttryck "Skurhem" i analogi med benämningen "Oxbridge" på de två förnämsta brittiska universiteten.

När Erik Nylander närstuderar de nämnda elitutbildningarna – rekryteringen, auditionerna, striderna om musikaliska värden – kan han bygga på sin förståelse av de större sammanhangen, alltifrån hela det svenska utbildningsfältet till det delfält som folkhögskolornas jazzutbildningar utgör. Inom kulturvetenskapen är det annars vanligt att man antingen laborerar med starkt aggregerad statistik eller tolkar ordalydelsen i olika texter, på långt avstånd från människors praktiker, eller också (nuförtiden oftast)

Erik Nylander

dyker ned på ett ställe och registrerar vad en handfull människor där har för sig och deras föreställningsvärld. Erik Nylander ansluter till en fransk forskningstradition med Pierre Bourdieu som den mest bekante företrädaren där en tumregel är att det som händer på ett ställe sällan låter sig förklaras genom att man studerar det som händer på detta ställe.

TROTS ATT DET ÄR FRÅGA om en sammanläggningsavhandling hänger kappan och de fyra artiklarna så väl ihop att det lika gärna hade kunnat bli en monografi. Den bygger på rika material av många slag: enkäter och intervjuer, deltagande observation, offentlig statistik, folkhögskolornas egna uppgifter om rekrytering, elevkataloger och mycket annat. I de mer avancerade statistiska bearbetningarna används specifik multipel korrespondensanalys och euklidisk klassificering, tekniker som passar bra när man inte är på jakt efter enstaka korrelationer utan önskar lokalisera sina studieobjekt i olika slags rum eller rymder, exempelvis på olika positioner inom jazzutbildningarnas fält.

I början av den fjärde artikeln finns en tankeväckande illustration till hur detta slags forskning kan påverka sitt forsk-

► ningsobjekt och omvänt. För några år sedan publicerade Erik Nylander tidiga resultat som visade att bl.a. nio av elva mottagare åren 2001–2010 av utmärkelsen Jazz i Sverige var för detta Skurup-elever. Nämnda skola använde dessa resultat i sin annonsering. Varpå Erik Nylander kunde infoga annonsen som empiri i sin avhandling.

Skolning i jazz rekommenderas varmt till var och en som vill veta mer om jazzens villkor i Sverige eller om hur folkhögskolorna, musikutbildningarna och musikfältet fungerar, men också till alla med intresse av hur kulturlivet i stort är hopskruvat.

DONALD BROADY

Nylander, Erik. (2014). *Skolning i jazz. Värde, selektion och studiekarriär vid folkhögskolornas musiklinjer*. Akademisk avhandling, Institutionen för beteendevetenskap och lärande, Linköpings universitet.

Årsbok om folkbildning 2013

I våras gav Föreningen för folkbildningsforskning ut det tjugonde numret av *Årsbok om Folkbildning*. Flera händelser inom folkbildningen och folkbildningsforskningen som varit i fokus under 2013 speglas i boken.

Ungas rörelser tar mer plats, något som skildras av Birgitta Perssons sammanställning från föreningens seminarium om ungdomars mobilisering i förort samt av Johan Söderman, som forskar om hiphop-rörelsen. Kenneth Abrahamsson uppmärksammar Gösta Vestlunds hundraårsjubileum samt gärning för folkbildningsforskningen. Eva Andersson och Sigvart Tösse samt Maj-Britt Imnander skriver om studieverksamhet som vänder sig till äldre deltagare, medan läsfrämjande arbete beskrivs av Peter Gustavsson, Kent Eriksson, Eva Nordlinder, Eivor Schultz och Gustav Nygren. Per Andersson och Eva-Marie Harlin rapporterar från forskningen om folkhögskollärares villkor respektive professionella utveckling med video som verktyg. Clara Hyldgaard Nankler beskriver folkhögskolans arbete med globala frågor och Peter Håkansson undersöker socialt kapital i studieförbunden. Årsboken avslutas med en årskronika sammanställd av Tore Persson.

Årsboken ingår i medlemskapet för Föreningen för Folkbildningsforskning, men kan även beställas av icke-medlemmar. Kontakta ffff@folkbildning.net för information.

Antologi om bildningens återradikalisering

I antologin *Att växa som människa: Om bildningens traditioner och praktiker* (red. Anders Burman, Södertörns högskola, 2014) behandlas frågan om hur bildning och kritiskt tänkande inom utbildning kan återradikaliseras och vidareutvecklas. När utbildning numera diskuteras görs det vanligtvis i termer av nytta, effektivitet och mätbara resultat. Det innebär en utmaning för de gamla bildningsidealen som handlar om att växa som människa, om att utvecklas som medborgare, om akademisk frihet och ett nära samband mellan forskning och utbildning. I bokens olika kapitel behandlas frågor om hur bildning och utbildning kan kombineras och hur bildande undervisning kan utformas i praktiken. Bland bidragen finns också fördjupande

bidrag om själva bildningsbegreppet, om olika bildningstraditioner liksom exempel på hur en människas bildningsgång rent konkret kan se ut. Medverkande författare är exempelvis Anders Burman som skriver om Hans Larsson och bildningens former; Karin Grönvall och Jan Hjalmarsson som skriver om bildning för vår tids bibliotek; Pelle Åberg som skriver om medborgarskap och utbildningens instrumentalisering; samt Sven-Eric Liedman som skriver om Karl Marx bildningsväg och Bernt Gustavsson som skriver om kritiskt tänkande i teori och praktik. Boken finns att ladda ner utan kostnad på Södertörn högskolas hemsida: bibl.sh.se/publikationer/vara_publicationer/Att_vaxa_som_manniska/diva2_718036.aspx.

Folkbildningsforskning i kampen för ett rättvisare samhälle

När svensk folkbildning presenteras i internationella sammanhang uppstår frågan om översättning. I Mimersammanhang har begreppet popular education valts för att möjliggöra en bredare diskussion i akademiska och praktikinära sammanhang. Svensk folkbildning, statligt subventionerad med dess mångfald av folkhögskolor med olika huvudmän, studieförbund med olika folkrörelseförankring och nästintill gränslösa möjligheter att välja innehåll, väcker både intresse och frågor internationellt. Det blev tydligt när Mimers nyligen publicerade antologi *Popular Education, Power and Democracy* presenterades på The 6th international Conference of the Popular Education Network (PEN) på Malta 24–26 april 2014. Presentationen gjordes av de tre redaktörerna tillsammans, Ann-Marie Laginder, Henrik Nordvall och Jim Crowther. En av initiativtagarna till PEN är Jim Crowther, som tillsammans med akademiska kolleger bildade nätverket 1997. Deras syfte var att politisera fenomenet "popular education" i både teori och praktik. Forskarna i nätverket förväntas därmed dela en uppsättning värderingar kring vad folkbildning (popular education) är och bör vara som ett led i en politisk kamp för en mer rättvis och jämlik värld.

PEN ARRANGERAR VARTANNAT ÅR en forskarkonferens och årets konferens arrangerades i samarbete med University of Malta. Den engagerade ett 60-tal forskare, där flertalet kom från värdunderivet på Malta, Storbritannien, Skottland och Irland,

Jim Crowther flankerad av Henrik Nordvall och Ann-Marie Laginder

men också från Ungern, Kroatien, Kanada, Sydafrika, USA, Brasilien och Sverige. Peter Mayo, University of Malta, inledde konferensen kring frågor om samtida folkbildning och framtida möjligheter inom forskning och praktik. Workshops och forskningspaper som följde hade samlats under teman som till exempel folkbildning, befrielse och aktion, migration och utbildning, samhällstjänst, patriotism och oberoende, äldre, kooperativ och utbildning, folkbildning och universitetsutbildning och transnationella perspektiv på digitaliseringen av det civila samhället. Utöver Mimers antologi presenterades också ett par andra internationella antologier av intresse för svenska folkbildningsforskare och folkbildare. *Learning and Education for a Better World: The Role of Social Movements* med Budd L. Hall och Darlene E. Clover, Jim Crowther och Eurig Scandrett från Skottland som redaktörer. Utgiven av Sense Publishers. University of Toronto Press har gett ut *Learning and Teaching Community-based Research: Linking Pedagogy to Practice*, (red. Catherine Etmanski, Budd L. Hall och Teresa Dawson).

ANN-MARIE LAGINDER